

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
SOCIALINĖS POLITIKOS GRUPĖ
PAŽYMA

DĖL VYRIAUSYBĖS 2018 M. LIEPOS 11 D. NUTARIMO NR. 679 „DĖL MOKYMO LĖŠŲ
APSKAIČIAVIMO, PASKIRSTYMO IR PANAUDOJIMO TVARKOS APRAŠO
PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO PROJEKTO (toliau - Projektas)
(TAP-22-1350; TAIS NR. 22-9820(2))

2022-08-04 Nr. NV-2238
Vilnius

Projekto rengėjas – Švietimo, mokslo ir sporto ministerija (toliau – ŠMSM).

Projekto tikslas – pakeisti Mokymo lėšų apskaičiavimo, paskirstymo ir panaudojimo tvarkos aprašą (toliau – Aprašas), siekiant kad:

- ugdymo finansavimas atitiktų Mokyklų, vykdančių formaliojo švietimo programas, tinklo kūrimo taisykles (toliau – Tinklo kūrimo taisyklės) bei nuo 2022 m. rugsėjo 1 d. įsigaliosiančius mokytojų, dirbančių pagal ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas, darbo krūvio sandaros pakeitimus;
- nuo 2022 m. rugsėjo 1 d. būtų įsteigtos papildomos švietimo pagalbos specialistų pareigybės;
- savivaldybės galėtų lanksčiau naudoti mokymo lėšas, o lėšos mokyklų bibliotekų darbuotojams išlaikyti būtų skiriamos skaidriai ir panaudojamos tikslingai.

Dabartinė situacija:

Nuo 2022 m. rugsėjo 1 d. įsigaliojus Valstybės ir savivaldybių darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymo 5 priedo 15 ir 21 punktų pakeitimams (2021 m. lapkričio 25 d. įstatymas Nr. XIV-710), pasikeis mokytojų, dirbančių pagal ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas, darbo krūvio sandara: 32 valandos per savaitę bus skiriamos tiesioginiam darbui su mokiniais (dabar - 33 valandos), 4 valandos – netiesioginiam darbui su mokiniais (dabar - 3 valandos). Sumažinus pareigybei tenkanti tiesioginio darbo su mokiniais skaičių, būtina pakeisti ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo lėšų ugdomajai veiklai įgyvendinti apskaičiavimo rodiklius.

Siekiant sudaryti prielaidas veiksmingam įtraukiamam ugdymui, užtikrinti tinkamą švietimo pagalbą mokyklose, 2022 m. valstybės biudžete papildomai numatyta 900 tūkst. Eur papildomoms švietimo pagalbos specialistų (psichologų, socialinių pedagogų, logopedų, specialiųjų, tiflo, surdo pedagogų) pareigybėms įsteigti nuo 2022 m. rugsėjo 1 d. (150 pareigybių), todėl būtina pakeisti švietimo pagalbos finansavimo rodiklius, kad lėšos pasiektų švietimo įstaigas. 2021 m. buvo skirta 10,094 mln. Eur 767 švietimo pagalbos specialistų pareigybėms įsteigti; per 2021 m. šių specialistų pareigybių skaičius padidėjo 516 pareigybių.

Siekiant sudaryti prielaidas gerinti kokybiško bendrojo ugdymo prieinamumą, sumažinti atskirtį tarp skirtingų socialinių grupių mokinių, stiprinti mokyklų tinklą, 2021 m. gruodžio 22 d. buvo pakeistos Tinklo kūrimo taisyklės, todėl ugdymo finansavimas turi būti suderintas su patvirtintais reikalavimais (dėl pradinio mokyklų, pagrindinių mokyklų ir progimnazijų, kuriuose mokosi 60 ir mažiau mokinių; mažesnių, nei nustatyta Tinklo kūrimo taisyklėse, mokinių klasių; klasių mokinių skaičiaus; jungtinių klasių).

Taip pat siūloma spręsti šias praktikoje išryškėjusias problemas:

- šiuo metu savivaldybės negali tam tikroms ugdymo reikmėms apskaičiuoti, bet dėl objektyvių priežasčių nepanaudotų lėšų (švietimo pagalbai, formalųjį švietimą papildančio ugdymo programoms ir skaitmeninio ugdymo plėtrai) skirti kitoms ugdymo reikmėms, kur jų trūksta;
- mokymo lėšos mokyklų bibliotekų darbuotojams išlaikyti yra skiriamos savivaldybėms ir perskirstomos mokykloms savivaldybių nustatyta tvarka. Lietuvos švietimo ir mokslo profesinė sąjunga siūlo šias lėšas skirti tiesiai mokykloms, nes nors, atsižvelgiant į mokyklų bibliotekų darbuotojų nusiskundimus, nuo 2021 m. rugsėjo 1 d. lėšų mokyklų bibliotekų darbuotojams išlaikyti apskaičiavimo rodikliai buvo atskirti nuo švietimo pagalbos lėšų apskaičiavimo rodiklių, vis dar pasitaiko nuogastavimų, kad atskirais atvejais mokyklų bibliotekoms skiriamos ne visos apskaičiuotos lėšos.

Projekto esmė. Pakeisti Aprašą:

- atsižvelgiant į nuo 2022 m. rugsėjo 1 d. įsigaliosiančius mokytojų, dirbančių pagal ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas, darbo krūvio sandaros pakeitimus, atitinkamai padidinti grupės valandų (kontaktinių ir nekontaktinių) skaičių per savaitę, pagal kurį apskaičiuojamas sąlyginis pareigybių skaičius;
- siekiant paskirstyti lėšas švietimo pagalbos specialistų etatams steigti, pakeisti nustatytą ugdymo reikmių koeficientą, taikomą specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems mokiniams, besimokantiems pagal bendrojo ugdymo programas ir dėl įgimtų ar įgytų sutrikimų turintiems nedidelių arba vidutinių specialiųjų ugdymosi poreikių, pagal kurį apskaičiuojamos lėšos švietimo pagalbai;
- nustatyti, kad mokyimo lėšos neskiriamos:
  - ✓ pradinės mokyklos, progimnazijos ar pagrindinės mokyklos tipo mokykloms, kuriose pagal ikimokyklinio ugdymo, priešmokyklinio ugdymo, bendrojo ugdymo programas mokosi 60 ir mažiau mokinių, išskyrus: nuo 2022 m. rugsėjo 1 d. – nevalstybines mokyklas, vaikų socializacijos centrus, specialiąsias mokyklas (specialiąsias mokyklas ir specialiąsias mokyklas-daugiafunkčius centrus) ir specialiojo ugdymo centrus; nuo 2024 m. rugsėjo 1 d. – nevalstybines mokyklas, vaikų socializacijos centrus, specialiojo ugdymo centrus;
  - ✓ jeigu faktinis klasės mokinių skaičius yra mažesnis už Aprašo 3 priede nustatytą mažiausią sąlyginės klasės mokinių skaičių, išskyrus atvejus, nurodytus Aprašo 4 ir 5 prieduose (atsižvelgiant į Tinklo kūrimo taisykles taip pat tikslinamas Aprašo 4 priedas, kuriame nustatomos skirtingos išimtys nuo 2022 m. rugsėjo 1 d., nuo 2023 m. rugsėjo 1 d. ir nuo 2026 m. rugsėjo 1 d.);
  - ✓ jeigu faktinis mokinių skaičius III gimnazijos klasės arba IV gimnazijos klasės mokinių sraute yra nuo 1 iki 30 mokinių, išskyrus atvejus, kai pagal Tinklo kūrimo taisykles mokyklose gali būti sudaroma viena III gimnazijos klasė arba viena IV gimnazijos klasė (atsižvelgiant į Tinklo kūrimo taisyklių nuostatas, tikslinamas mažiausias sąlyginės klasės mokinių skaičius III ir IV gimnazijos klasėse, kuris keičiasi nuo 2022 m. rugsėjo 1 d., nuo 2024 m. rugsėjo 1 d. ir nuo 2026 m. rugsėjo 1 d.). Siekiant užtikrinti šios nuostatos įgyvendinimą ir kontrolę, mokyklų, kuriose pagal Mokyklų, vykdančių formaliojo švietimo programas, tinklo kūrimo taisykles gali būti sudaroma viena III gimnazijos klasė arba viena IV gimnazijos klasė (išskyrus nevalstybines mokyklas), sąrašus tvirtintų švietimo, mokslo ir sporto ministras.
- atsisakyti rodiklių, susijusių su jungtinių klasių finansavimu, tais atvejais, kuomet jungtinės klasės negali būti sudaromos pagal Tinklo kūrimo taisyklių nuostatas.
- nustatyti, kad savivaldybėms patenkinus švietimo pagalbos, formalųjį švietimą papildančio ugdymo ar skaitmeninio ugdymo plėtos finansavimo poreikius ir dėl objektyvių priežasčių likus nepanaudotų lėšų, jos gali būti skiriamos kitoms Apraše nurodytoms reikmėms;
- lėšas mokyklų bibliotekų darbuotojams išlaikyti skirti tiesiai mokykloms.

Lėšos, būtinos nutarimo projektui įgyvendinti nuo 2022 m. rugsėjo 1 d., numatytos 2022 m. valstybės biudžete (švietimo pagalbos specialistų pareigybėms steigti numatyta 900 tūkst. Eur; mokytojų, dirbančių pagal ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas, darbo krūvio sandaros pakeitimams įgyvendinti numatyta 2 152 tūkst. Eur).

Nauda. Bus sudarytos sąlygos nuo 2022 m. rugsėjo 1 d. ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo mokytojams skirti daugiau laiko netiesioginiam darbui su mokiniais: pasirengti ugdymo veikloms, bendradarbiauti su mokytojais, tėvais (globėjais) ugdymo klausimais ir kt.; bus sudarytos sąlygos nuo 2022 m. rugsėjo 1 d. steigti papildomas švietimo pagalbos specialistų pareigybes (150 pareigybių); finansavimas bus suderintas su Tinklo kūrimo taisyklių reikalavimais; mokyimo lėšos bus naudojamos atsižvelgiant į konkrečią situaciją ir specifines aplinkybes; lėšos mokyklų bibliotekų darbuotojams išlaikyti bus skiriamos tiesiai mokykloms.

Atitiktis Vyriausybės programai. Susiję su Vyriausybės programos projekto „Visiems prieinama gera mokykla ir šiuolaikinis ugdymo turinys“ nuostatomis.

Derinimas. Projektas derintas su Finansų ministerija, Teisingumo ministerija, Lietuvos savivaldybių asociacija, Lietuvos švietimo ir mokslo profesine sąjunga, Švietimo ir mokslo profesinė sąjunga „Solidarumas“, Lietuvos profesinė sąjunga „Sandrauga“, Lietuvos švietimo darbuotojų profesinė sąjunga ir Lietuvos švietimo įstaigų vadovų profesinė sąjunga. Dėl Teisingumo ministerijos ir Lietuvos švietimo ir mokslo profesinės sąjungos pastabų, į kurias neatsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies, parengta derinimo pažyma. Lietuvos savivaldybių asociacija, Švietimo ir mokslo profesinė sąjunga „Solidarumas“, Lietuvos profesinė sąjunga „Sandrauga“, Lietuvos švietimo darbuotojų profesinė sąjunga ir Lietuvos švietimo įstaigų vadovų profesinė sąjunga pastabų nepateikė.

Dalykinio vertinimo išvada. Teikiame šias pastabas:

- siūlytina aiškiau atskleisti lėšų mokyklų bibliotekų darbuotojams išlaikyti skyrimo savivaldybėms problematiką;
- siūlytina nurodyti, kiek lėšų reikės Projekto nuostatomis įgyvendinti 2023 m.;
- atkreiptinas dėmesys, kad į derinimo pažymą neįtraukta dalis Teisingumo ministerijos pastabų ir pasiūlymų, į kuriuos buvo neatsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies.

Siūlome Projektą svarstyti tarpinstituciniame pasitarime ir patikslinti, įvertinus šias ir Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2022-08-01 išvadoje Nr. NV-2202 pateiktas pastabas.

Socialinės politikos grupės patarėja

Kristina Miliauskaitė

tel. +370 668 42783, el. p. kristina.miliauskaite@lrv.lt